

červenka JO NESBØ

FLEET

Jo Nesbø

Červenka

červenka JO NESBØ

Copyright © Jo Nesbø 2000

Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation © Kateřina Krištůfková 2014

ISBN 978-80-7473-167-9 (PDF)

„Leč ponenáhlu si dodal odvahy, přiletěl přímo k němu a vytáhl zobáčkem trnový osten, jenž se ukřižovanému zabodl do čela.

Aušak přitom, co tak učinil, skanula kapka krve ukřižovaného ptáčku na hrdélko. Rozšířila se rychle a roztekla na strany a obarvila všechna útlá pírka na hrdélku.

Ale ukřižovaný otevřel rty a zašeptal ptáčkovi:

– Pro svou milosrdnost jsi získal toho, oč usiluje tvůj rod od stvoření světa.“

Selma Lagerlöfová

Legendy o Kristu

ČÁST I.

Prach jsi

**Mýtná stanice v Alnabru,
1. listopadu 1999**

Harrymu přeplachtil zorným polem šedý pták. Harry bubnoval prsty na volant. Čas se vlekl. V televizi zrovna včera kdosi mluvil o pomalém uplývání času. Takhle to tedy vypadá, když se čas vleče. Stejně jako se vleče na Štědrý večer, než přijde vánoční skřítek s nadílkou. Nebo na elektrickém křesle, než zapnou proud.

Začal bubnovat ještě silněji.

Parkovali na otevřeném prostranství mýtné stanice za výběrčími budkami. Ellen maličko zvýšila hlasitost na autorádiu. Reportér hovořil slavnostním a nábožným hlasem:

„Letadlo přistálo před padesáti minutami a přesně v 6:38 vstoupil prezident na norskou půdu. Uvítal ho starosta okresu Ullensaker. Tady v Oslu panuje krásný podzimní den, vrcholná schůzka se tedy odehraje v pravých norských kulisách. Poslechněme si nyní, co prezident pronesl před půl hodinou při setkání s novináři.“

Byla to třetí repríza. Harry si znovu představil jásající novináře tlačící se před zábranami. Muže v šedivých oblecích na opačné straně zátarasů, kteří se jen vlažně snaží nevypadat jako agenti Secret Service, krčí neustále rameny a přitom očima skenují dav, podvanácetě kontrolují, zda jim příposlech drží správně v uchu,

upravují si sluneční brýle, znovu skenují dav, na okamžik spočinou pohledem na fotografovi s příliš dlouhým teleobjektivem, skenují dál, potřinácté kontrolují, zda jim příposlech drží správně v uchu. Kdosi pronesl v angličtině uvítání, rozhostilo se ticho a pak zachrastil mikrofon.

„*First let me say I'm delighted to be here...*“, spustil prezident chraplavě počtvrté svou výraznou americkou angličtinou.

„Někde jsem četla, že jeden známý americký psycholog se domnívá, že prezident trpí MPD,“ prohlásila Ellen.

„MPD?“

„*Multiple personality disorder*, mnohočetná porucha osobnosti. Doktor Jekyll a pan Hyde. Ten psycholog tvrdil, že prezidentova normální osobnost neměla tušení, že ta druhá, to sexuální zvíře, souložila s těmi ženami. A proto ho nemohl ani Senát odsoudit za to, že o tom pod přísahou lhal.“

„No ne,“ odušil Harry a vzhlédl k vrtulníku kroužícímu vysoko nad nimi.

V rádiu se hlas s norským přízvukem zeptal:

„Pane prezidente, jedná se o první návštěvu úřadující americké hlavy státu v Norsku. Jaký to je pocit?“

Odmuka.

„Jsem velice rád, že jsem sem mohl opět zavítat. Za ještě důležitější považuji skutečnost, že se tu mohou setkat vedoucí představitelé státu Izrael a palestinského národa. Je to klíčová...“

„Pamatujete si něco ze své předchozí návštěvy Norska, pane prezidente?“

„Jistěže. Doufám, že v dnešních rozhovorech budeme moci...“

„Jaký význam má Oslo a Norsko pro světový mír, pane prezidente?“

„Norsko hraje v tomto ohledu významnou roli.“

Hlas bez norského přízvuku:

„Jakých konkrétních výsledků lze podle názoru pana prezidenta reálně dosáhnout?“

Záznam byl přerušen a slova se ujal hlas ze studia:

„Tak jsme to tedy slyšeli! Prezident se domnívá, že Norsko hraje významnou roli při... ehm, mírových jednáních na Blízkém východě. Právě teď hlava Spojených států míří...“

Harry zasténal a rádio vypnul. „Co se to s naší zemí děje, Ellen?“

Ellen pokrčila rameny.

„Minuli jsme stanoviště dvacet sedm,“ zapraskalo z vysílačky na palubní desce.

Harry pohlédl na Ellen.

„Všichni na svých místech?“ zeptal se. Ellen přikývla.

„Za chvíli to vypukne,“ pronesl. Ellen obrátila oči v sloup. Řekl to popáté od chvíle, kdy kolona vyjela z letiště Gardermoen. Z místa, kde parkovali, viděli prázdnou dálnici táhnoucí se od mýtné stanice směrem na Trosterud a Furuset. Modrý majáček na střeše se líně otáčel. Harry stáhl okénko a vystrčil ruku, aby odstranil zažloutlý list, který se zachytil pod stěračem.

„Červenka obecná,“ ukázala Ellen. „Takhle pozdě na podzim bývá k vidění vzácně.“

„Kde?“

„Tamhle. Na střeše té výběřčí budky.“

Harry se sklonil a vyhlédl čelním sklem ven.

„Aha. Tak tohle je červenka?“

„Přesně tak. Ale hádám, že bys ji nepoznal od drozda cvrčaly, co?“

„Správně.“ Harry si zastínil oči. Začíná snad být krátkozraký?

„Červenka je zvláštní pták,“ pokračovala Ellen a zašroubovala uzávěr termosky.

„O tom nepochybuj,“ odtušil Harry.

„Devadesát procent červenek odlétá na zimu na jih a jenom pár jich to prostě riskne a zůstává tady.“

„Prostě riskne?“

Ve vysílačce znovu zapraskalo a ozvalo se:

„Šedesát dvojka volá HQ. U silnice dvě stě metrů od sjezdu na Lørenskog parkuje neznámé vozidlo.“

Z velitelského stanoviště odpověděl hluboký hlas bergenským dialektem:

„Okamžik, šedesát dvojko. Prověříme to.“

Ticho.

„Zkontrolovali jste záchody?“ zeptal se Harry a pokývl k čerpací stanici Esso.

„Ano. Na stanici nikdo není, ani obsluha. S výjimkou vedoucího. Toho jsme zamkli v kanceláři.“

„Výběrčí budky jste taky prošli?“

„Prošli. Uklidni se, Harry, všechny body, které bylo potřeba zkontrolovat, jsou odškrtnuté. Jo, a ty červenky, co tu zůstávají, doufají, že bude mírná zima, víš? Může jim to vyjít, ale když ne, tak umřou. Možná tě napadne, proč tedy pro všechny případy taky neodletíš na jih. Jsou snad ty, co tu zůstávají, prostě jenom líné?“

Harry mrkl do zrcátka a po obou stranách železničního mostu uviděl hlídky. Černooděnci v přilbách a se samopaly MP5 přes rameno. Dokonce i odsud dokázal v řeči jejich těla rozpoznat napětí.

„Jde o to, že když je mírná zima, mají možnost vybrat si nejlepší místo pro hnízdění před návratem ostatních,“ vysvětlila Ellen a přitom se snažila vecpat termosku do přeplněné přihrádky v palubní desce. „Je to vědomé riziko, chápeš? Buď se budeš mít jako prase v žitě, nebo na to pěkně dojedeš. Riskovat, nebo neriskovat? Pokud to riskneš, možná jedné noci spadneš zmrzlý z větve a roztaješ až na jaře. Jestliže se budeš bát, možná si po návratu nezašukáš. Je to vlastně jed-

no z takových těch věčných dilemat, která je nutné neustále řešit.“

„Máš na sobě neprůstřelnou vestu s ocelovými pláty, vid?“ Harry otočil hlavu a upřel na Ellen pohled.

Ellen neodpověděla, jen zírala na dálnici a přitom pomalu zavrtěla hlavou.

„Tak máš, nebo nemáš?“

Místo odpovědi si klouby poklepala na hrud’.

„Ty máš jenom tu lehkou?“

Přikývla.

„Krucinál, Ellen! Dal jsem rozkaz, že máš mít vyztuženou vestu, ne tady tuhle mikymauzovskou variantu.“

„Jestlipak víš, co používají lidi od Secret Service, co?“

„Nech mě hádat. Lehké vesty?“

„Přesně tak.“

„A víš, kdo mi je u prdele?“

„Nech mě hádat. Secret Service?“

„Přesně tak.“

Zasmála se. Harry se také pousmál. V rádiu zachrastilo.

„HQ volá šedesát dvojku. Secret Service tvrdí, že u výjezdu na Lørenskog parkuje jejich vozidlo.“

„Šedesát dvojka. Rozumím.“

„Tak to vidíš,“ udeřil Harry vztekle dlaní do volantu.

„Žádná komunikace, ty Amíci si jedou úplně po svém. Co tam to auto dělá a proč nám to nedali vědět? Co?“

„Prověřují, jestli děláme pořádně svoji práci,“ odpověděla Ellen.

„Jestli ji děláme podle jejich instrukcí.“

„V každém případě smíš *maličko* rozhodovat, tak si přestaň stěžovat. A nech toho bubnování.“

Harryho prsty poslušně přeskočily do klína. Ellen se usmála. Harry s dlouhým zasyčením vydechl: „Jojojo.“

Jeho prsty nahmataly rukojeť služebního revolveru, šestiranného Smith & Wessonu ráže .38. Na opasku

měl ještě dva rychlonabíječe, v každém také šest nábojů. Pohladil revolver s vědomím toho, že přísně vzato nemá momentálně povolení nosit zbraň. Možná vážně začíná být krátkozraký, když po čtyřicetihodinovém zimním kurzu nesložil střelecké zkoušky. Přestože to nebylo nic neobvyklého, stalo se mu to poprvé a vůbec se mu to nelíbilo. Stačilo se sice přihlásit na další termín, hodně lidí potřebovalo třeba čtyři pokusy nebo pět, jenže Harry to z nějakého důvodu stále odkládal.

Opět zapraskání. „Projeli stanoviště dvacet osm.“

„To bylo předposlední stanoviště, co spadá pod policejní ředitelství kraje Romerike,“ okomentoval to Harry. „Další průjezdní stanoviště je Karihaugen a po něm už budou ta naše.“

„Proč to nemůžeme dělat tak jako jindy, prostě místo těch pitomých čísel jenom hlásit, kde se kolona právě nachází?“ posteskla si Ellen.

„Hádej.“

Unisono si odpověděli: „Secret Service!“ A rozesmáli se.

„Projeli stanoviště dvacet devět.“

Harry mrkl na hodinky.

„Fajn, za tři minuty je tu máme. Přepnu vysílačku na frekvenci osloského krajského ředitelství. Proved' poslední kontrolu.“

Vysílačka kvílela a pískala, Ellen se zatím se zavřenýma očima soustředila na hlášení ostatních hlídek přicházející v řadě za sebou. Vrátila mikrofon zpět. „Všichni jsou na místě a připravení.“

„Díky. Nasad' si helmu.“

„Cože? Fakt, Harry?“

„Slyšelás, co jsem řekl.“

„Nasad' si helmu sám!“

„Moje je moc malá.“

Nový hlas: „Projeli stanoviště jedna.“

„Kruci, občas jsi prostě tak... neprofesionální.“ Ellen si stáhla helmu do čela, upevnila si pásek pod bradou a zašklebila se do zpětného zrcátka.

„Taky tě miluju,“ pronesl Harry, přitom dalekohledem zkoumal silnici před nimi. „Už je vidím.“

Na nejvyšším bodě stoupání ke Karihaugenu se zablýskl kov. Harry prozatím viděl jen první auto v koloně, věděl však, v jakém pořadí vozidla jedou: šest motorů se speciálně vycvičenými policisty z norského útvaru pro ochranu ústavních činitelů, dva norské doprovodné vozy, jedno auto Secret Service, pak dva stejné automobily Cadillac Fleetwood, speciální vozidla, která si Secret Service přivezla z USA. V jednom z nich seděl prezident. Ve kterém, to bylo tajné. Nebo možná sedí v obou, pomyslel si Harry. Jeden pro Jekylla, druhý pro Hydea. Potom následovala větší auta: sanitka, komunikační vozidlo a několik automobilů Secret Service.

„Zdá se, že všechno probíhá v poklidu,“ pronesl Harry. Pomalu přejížděl dalekohledem zprava doleva. Ačkoli bylo chladné listopadové ráno, chvěl se nad asfaltem vzduch.

Ellen už viděla obrysy prvního auta. Za půl minuty kolona mine mýtnou stanici a ona s Harrym bude mít polovinu úkolu za sebou. Za dva dny, až tudy stejné vozy projedou v opačném směru, se budou moci vrátit k běžné policejní práci. Ellen dávala přednost styku s mrtvými osobami na oddělení vražd před vstáváním ve tři hodiny ráno a vysedáváním ve studeném volvu s nedůtklivým Harrym, kterého očividně tížilo břemeno svěřené odpovědnosti.

S výjimkou Harryho pravidelného dechu panovalo v autě ticho. Ellen zkontrolovala, zda indikátory na obou vysílačkách svítí. Kolona vozidel už téměř dosáhla úpatí kopce. Ellen se rozhodla, že si po práci zajde

do baru Žízeň a opije se. Chodíval tam týpek, s nímž si občas vyměnila pohled, měl černé vlnité vlasy a hnědé, trochu nebezpečné oči. Vyzáblý. Vypadal tak trochu bohémsky, jako intelektuál. Možná...

„Co ksak...“

Harry si bleskově přitáhl mikrofon. „Ve třetí výběrčí budce zleva stojí nějaký člověk. Může ho někdo identifikovat?“

Vysílačka odpověděla praskajícím tichem. Ellen zatím pohledem rychle přejížděla po řadě výběrčích budek. Táhle! Zahlédla mužova záda za hnědým sklem obslužné přepážky – pouhých čtyřicet padesát metrů od nich. V protisvětle se postava zřetelně rýsovala. Stejně jako krátká hlaveň se zaměřovačem vyčnívající dotyčného přes rameno.

„Zbraň!“ zakřičela. „Má samopal!“

„Do prdele!“ Harry rozkopl dveře auta, chytil se oběma rukama za okraj střechy a vyhoupl se ven. Ellen zírala na kolonu aut. Nemohla být od muže dál než nějakých pár set metrů. Harry strčil hlavu do vozu.

„Není to nikdo z našich, ale může to být někdo od Secret Service. Zavolej HQ.“ V ruce už držel revolver.

„Harry...“

„Teď hned! A jestli HQ řekne, že je to někdo z jejich lidí, zatrub klaksonem.“

Harry se rozběhl k výběrčí budce a zádům v saku. Hlaveň vypadala jako hlaveň samopalu Uzi. Syrový ranní vzduch pátil Harryho v plicích.

„Police!“ zařval. „Police!“

Žádná reakce, silné sklo přepážek bylo vyrobeno tak, aby nepropouštělo dovnitř dopravní hluk. Muž nyní otočil hlavu ke koloně a Harry zahlédl jeho tmavé sluneční brýle značky Ray Ban. Secret Service. Nebo někdo, kdo chce vypadat jako agent Secret Service.

Ještě dvacet metrů.

Jak by se dostal do zamčené budky, kdyby nepatřil k nim? Krucinál! Harry už slyšel motorky. K přepážce doběhnout nestihne.

Uvolnil pojistku a zamířil, přitom se modlil, aby klakson rozřízl ticho tohoto zvláštního rána na uzavřené dálnici, kde neměl nejmenší touhu se vůbec vyskytovat. Instrukce zněly jasně, některé myšlenky však vytěsnit nedokázal.

Lehká vesta. Nulová komunikace. Vystřel, není to tvoje chyba. Má rodinu?

Přímo za výběrčí budkou se objevila kolona a rychle se blížila. Za dvě vteřiny budou cadillacy na úrovni budek. Levým koutkem zahlédl Harry pohyb, ze střechy se vznesl ptáček.

Risikovat, nebo nerisikovat...jedno z takových těch věčných dilemat.

Uvědomil si, že vesta neznámého je u krku vykrojená, a sklonil revolver o půl palce níž. Řev motorek byl ohlušující.

**Oslo,
úterý 5. října 1999**

„Právě tohle je ta velká zrada,“ pronesl hladce oholený muž a pohlédl do rukopisu. Hlava, obočí, vypracovaná předloktí, dokonce i mohutné ruce: všechno na něm bylo čerstvě vyholené a čisté. Naklonil se blíž k mikrofonu.

„Po roce 1945 získali nepřátelé národního socialismu převahu a vyvinuli a prosadili své demokratické a ekonomické principy. V důsledku toho neuplynul jediný den, kdy by se někde ve světě neválčilo. Dokonce i tady v Evropě jsme zažili války a etnické čistky. V zemích třetího světa hladovějí a umírají miliony lidí – a Evropě hrozí masový příliv uprchlíků s následným chaosem, nouzí a bojem o existenci.“

Muž se zarazil a rozhlédl se. V místnosti panovalo absolutní ticho, jen jeden z posluchačů v zadních řadách začal tleskat, nejprve opatrně. Protože v tom už rozjařeněji pokračoval, rozsvítla se pod mikrofonem varovně červená žárovčička, což znamenalo, že nahrávací zařízení získává zkreslený signál.

„Jen málo nás dělí od bezstarostného blahobytu a dne, kdy se budeme muset spolehnout sami na sebe a společnost kolem nás. Válka, ekonomická nebo ekologická katastrofa – a celá síť zákonů a předpisů, které

nás tak rychle proměňují v pasivní sociální klienty, bude náhle pryč. Poslední velká zrada se odehrála 9. dubna 1940, kdy takzvaní představitelé našeho národa uprchli před nepřítelem, aby si zachránili kůži. A vzali si s sebou zásoby zlata, jimiž financovali svůj luxusní život v Londýně. Nyní tu máme dalšího nepřítele. A ti, kteří by měli hájit naše zájmy, nás opět zrazují. Dovolují nepříteli stavět v našich městech mešity, dovolují mu přepadat naše starší spoluobčany a mísit krev s našimi ženami. Povinností nás norských občanů je chránit svoji rasu a eliminovat zrádce ve vlastních řadách.“

Obrátil stránku, avšak zakašlání z pódia před ním ho přimělo se zarazit a vzhlednout.

„Děkuji, myslím, že jsme slyšeli dost,“ prohlásil soudce a pohlédl přes brýle. „Má obžaloba na obžalovaného další dotazy?“

Do jednací síně číslo sedmnáct budovy osloského okresního soudu dopadaly zešikma sluneční paprsky a dodávaly holohlavému muži iluzorní svatozář. Muž měl na sobě bílou košili a úzkou kravatu, pravděpodobně na doporučení svého obhájce Johana Krohna, který se právě zakláněl na židli a pohupoval perem, jež svíral mezi ukazovákem a prostředníkem. Krohnovi se prakticky celá ta situace nelíbila. Nelíbilo se mu, jaký směr nabralo žalobcovo vyptávání, nelíbily se mu otevřené proklamace jeho klienta Sverreho Olsena ani skutečnost, že Olsenovi připadalo vhodné vyhrnout si rukávy košile tak, aby jak soudce, tak přísedící měli na očích pavučiny, jež měl vytetované na obou loktech, i řadu hákových křížů na levém předloktí. Právě předloktí mu zdobil propletenec staroseverských symbolů a černým gotickým písmem vyvedený nápis VALKYRIA. Valkyria byl název jednoho z gangů, jenž tvořil součást neonacistické komunity a řádil v okolí sæterské křižovatky ve čtvrti Nordstrand.

Nejvíc však Johana Krohna zlobilo to, že něco na celém průběhu případu drhne, nemohl však přijít na to, co to je.

Žalobce, mužík jménem Herman Groth, si malíčkem, na němž měl navlečený prsten se znakem advokátní komory, naklonil mikrofon k sobě.

„Ještě několik otázek na závěr, pane soudce.“ Hlas měl měkký a tlumený. Žárovčička pod mikrofonem se rozsvítila zeleně.

„Když jste třetího ledna v devět hodin vešel do obcerstvení Dennis Kebab v Královnině ulici, učinil jste tak s jasným záměrem splnit svůj díl povinnosti při ochraně naší rasy, o níž jste předtím mluvil?“

Johan Krohn se vrhl k mikrofonu:

„Můj klient už odpověděl, že mezi ním a vietnamským majitelem došlo k hádce.“ Žárovčička se rozsvítila červeně. „Byl vyprovokován,“ dodal Krohn. „Neexistuje nejmenší důvod naznačovat, že v tom byl úmysl.“

Groth zcela zavřel oči a opáčil:

„Je-li pravda to, co tvrdí váš obhájce, pane Olsene, pak jste tedy měl s sebou baseballovou pálku zcela náhodou?“

„Měl ji k sebeobraně,“ přerušil žalobce Krohn a odevzdaně rozhodil pažemi. „Pane soudce, na tyto otázky už můj klient odpověděl.“

Soudce si mnul bradu a přitom pozoroval obhájce. Všichni věděli, že Johan Krohn mladší je vycházející hvězdou na právnickém nebi, uvědomoval si to i Krohn sám, a právě proto zřejmě musel soudce s jistým podrážděním přiznat:

„Souhlasím s obhajobou. Pokud obžaloba nemá žádný nový úhel pohledu, budu nucen ji požádat, abychom pokročili dále.“

Groth pootevřel víčka tak, aby se mu pod zornicí a nad ní objevil jen úzký proužek duhovky. Přikývl. Nato zdvihl unaveným pohybem do vzduchu noviny.

„Tohle je deník *Dagbladet* z pětadvacátého ledna. V rozhovoru na straně osm říká jeden z názorových přízněnců obžalovaného...“

„Protestuji...“, spustil Krohn.

Groth vzdychl. „Dovolte mi to opravit na osobu mužského pohlaví vyjadřující rasistické názory.“

Soudce přikývl, současně však vrhl na Krohna varovný pohled. Groth pokračoval:

„Tato osoba mužského pohlaví komentuje přepadení Dennis Kebab tak, že k tomu, aby bylo Norsko opět naše, potřebujeme více rasistů, jako je Sverre Olsen. V rozhovoru se výraz ‚rasista‘ používá jako čestné označení. Považuje se obžalovaný za rasistu?“

„Ano, jsem rasista,“ odpověděl Olsen, než ho Krohn stihl umlčet. „V tom významu, který já do toho slova vkládám.“

„A to je?“ usmál se Groth.

Krohn sevřel pod stolem pěsti a pohlédl k pódiu, na oba přísedící zaujímající místo po boku soudce. Tihle tři rozhodnou o budoucnosti jeho klienta v následujících letech a o Krohnově vlastním statusu v následujících měsících v Tostrupkjelleren, restauraci, kde se scházejí vlivní politici a novinářská obec. Dva běžní zástupci lidu, vybraní kvůli obecnému pocitu spravedlnosti. Dříve se jim říkalo „laičtí soudci“, ale pak se patrně zjistilo, že to vypadá, jako by ničemu nerozuměli. Přísedící po soudcově pravici byl mladý muž v levném, ale přijatelném obleku, který se sotva odvažoval pozvednout zrak. Mladá, poněkud podsaditá žena nalevo vypadala, jako by jen naoko sledovala, co se tu odehrává, a přitom snaživě vypínala vpřed spodní čelist, aby ze sálu nebyla vidět její počínající dvojité brada. Průměrní Norové. Co takoví vědí o lidech jako Sverre Olsen? Co chtějí vědět?

Osm svědků vidělo Sverreho Olsena, jak vešel do rychlého občerstvení s baseballovou pálkou pod paží

a jak s ní po krátké výměně nadávek vzal po hlavě majitele Ho Daie, čtyřicetiletého Vietnamce, který uprchl do Norska na lodi v roce 1978. Praštil ho tak tvrdě, že Ho Dai už nikdy nebude chodit. Když Olsen spustil, Johan Krohn mladší již v duchu formuloval odvolání k apelačnímu soudu.

„Rasismus,“ začal číst Olsen, jakmile v papírech našel, co hledal, „je věčný boj proti dědičným chorobám, degeneraci a vyhlazování a také sen a naděje na zdravější společnost nabízející lepší kvalitu života. Mísení ras je formou bilaterálních etnických čistek. Ve světě, kde máme v úmyslu zřizovat genové banky, abychom uchovali i toho nejmenšího broučka, je všeobecně akceptováno mísení a ničení lidských ras, které se vyvíjely po tisíciletí. V jednom článku v respektovaném americkém časopise *American Psychologist* v roce 1972 varovalo padesát amerických a evropských vědců před zamlčováním argumentů mluvících pro teorii dědičnosti.“

Olsen se zarazil, pohledem přejel celou soudní síň a pozvedl pravý ukazovák. Předtím se již otočil k žalobci, takže Krohn zahlédl bledý vytetovaný nápis *Sieg Heil* na hladce vyholeném faldu mezi zátylkem a krkem – jakýsi němý výkřik a groteskní, zvláštní kontrast k chladné rétorice. V tichu, jež následovalo, rozpoznal Krohn podle hluku z chodby, že v jednací síni číslo osmnáct bylo líčení přerušeno kvůli přestávce na oběd. Vteřiny ubíhaly. Krohn si vzpomněl, jak se kdesi dočetl, že se Adolf Hitler během masových shromáždění dokázal odmlčet i na tři minuty. Když Olsen opět navázal, pokyvoval do taktu ukazováčkem, jako by jím chtěl do posluchačů nabašit každé slovo i každou větu.

„Ti z vás, kteří se snaží tvářit, jako by tu žádný rasový boj neprobíhal, jsou buď slepí, anebo zrádci.“

Upil vody ze sklenky, kterou před něj postavil člen justiční stráže.

Žalobce zasáhl:

„A v tomto rasovém boji máte právo útočit pouze vy a vaši příznivci, jichž tu máme v sále značný počet?“

Bučení holých lebek na lavicích pro obecnstvo.

„My neútočíme, my se bráníme,“ ohradil se Olsen.
„To je právo a povinnost každé rasy.“

Někdo z lavice pro obecnstvo zavolal cosi, co Olsen zachytil a s úsměvem to přetlumočil.

„I člověk jiné rasy může být v podstatě rasově uvědomělým národním socialistou.“

Smích a rozptýlený potlesk z publika. Soudce vyzval ke klidu a pak se tázavě zahleděl na žalobce.

„To je vše,“ ukončil výslech Groth.

„Přeje si obhájce položit nějaké další dotazy?“

Krohn zavrtěl hlavou.

„V tom případě prosím o předvolání prvního svědka obžaloby.“

Žalobce pokývl členovi justiční stráže, který otevřel dveře v zadní části soudní síně, vystrčil z nich hlavu a cosi pronesl. Na chodbě zarachotila židle, dveře se úplně otevřely a dovnitř naklusal vysoký muž. Krohn si povšiml, že má na sobě poněkud těsné sako, černé džíny a obří martensky. Jeho téměř vyholená lebka a štíhlé atletické tělo naznačovaly, že je mu jen něco málo přes třicet. Kvůli zarudlým očím s váčky a bledé pleti s tenkými žilkami, které se sem tam slévaly v drobné červené delty, by mu však člověk hádal spíš něco k padesáti.

„Inspektor Harry Hole?“ zeptal se soudce, jakmile muž zaujal místo na svědecké lavici.

„Ano.“

„Jak vidím, nemáte tu uvedenou adresu trvalého bydliště.“

„Je tajná.“ Hole ukázal palcem přes rameno. „Zkoušeli se mi dostat do bytu.“

Několikeré zabučení.

„Už jste někdy vypovídal, pane Hole? Tedy pod přísahou.“

„Ano.“

Krohnovi se zhoupila hlava vzad jako u takových těch plastových psíků, které vozí někteří automobilisté na zadním okně. Horečnatě začal listovat dokumenty.

„Vy pracujete na oddělení vražd jako vyšetřovatel, pane Hole,“ spustil Groth. „Proč jste dostal na starost tento případ?“

„Protože jsme to špatně vyhodnotili,“ odpověděl Harry.

„Jak to myslíte?“

„Nepočítali jsme s tím, že by Ho Dai mohl přežít. Má-li člověk roztříštěnou lebku a vyteče-li mu částečně její obsah, většinou nepřežije.“

Krohn zahlédl, jak se oba přísedící mimoděk zašklebili. To však nyní nehrálo roli. Našel papír s jejich jmény. A tady byla ta chyba.

**Třída Karla Johana,
5. října 1999**

„Umíráte.“

To slovo znělo starému muži v uších, ještě když vyšel na schodiště a zastavil se, protože ho oslepilo ostré podzimní slunce. Zatímco se mu zorničky zvolna smršťovaly, držel se pevně zábradlí a zhluboka a pomalu dýchal. Naslouchal kakofonii automobilů, tramvají, cvakajících semaforů. A hlasům – vzrušeným a veselým hlasům lidí spěchajících kolem na klapajících podpatcích. A hudbě, slyšel někdy tolik hudby? Nic však nedokázalo přehlušit zvuk toho slova: „Umíráte.“

Kolikrát stál tady na schodech před ordinací doktora Buera? Čtyřicet let dvakrát do roka, takže to máme osmdesátkrát. Osmdesát běžných dní stejných, jako je tento, ale teprve teď si všiml, jaký ruch tu panuje na ulicích, jaký jásot, jaká lačná chuť do života. Byl říjen, jemu to však připadalo jako nějaký květnový den. Ten den, kdy byl vyhlášen mír. Přehání? Slyšel její hlas, viděl její siluetu vybíhající ze slunce, obrysy tváře mizející v aureole bílého světla.

„Umíráte.“

Všechna běloba získala barvu a proměnila se v třídu Karla Johana. Sešel po schodech, zastavil se, rozhlížel se chvíli napravo a nalevo, jako by se nemohl

rozhodnout, kterým směrem by se měl vydat, a pak se zamyslel. Vzápětí sebou trhl, jako by ho někdo probudil, a vykročil ke královskému zámku. Kráčel váhavě, pohled sklopený, jeho vyzáblá postava se v příliš velkém vlněném kabátě choulila.

„Rakovina se rozšířila,“ oznámil mu doktor Buer.

„Aha,“ odpověděl, podíval se na doktora a zauvažoval, jestli se tohle vyučuje na medicíně – to snímání brýlí, má-li být řečeno něco závažného –, nebo jestli to prostě jen dělají krátkozrací lékaři proto, aby byli ušetřeni pohledu na výraz v pacientových očích. Lékař se postupem času stále více podobal svému otci, doktoru Konradu Buerovi, tím, jak mu začínala ustupovat kštice, a také váčky pod očima mu dodávaly něco z otcovy ustarané aury.

„Kolik mi zbývá?“ zeptal se stařec hlasem člověka, kterého neslyšel přes padesát let. Byl to dutý hrubý hrdelní zvuk muže, jemuž hlasivky rozechvívá smrtelný strach.

„No, to záleží na...“

„Pane doktore, buďte tak laskav. Já už jsem kdysi hleděl smrti do tváře.“

Přidal na hlasitost, zvolil slova, která donutila jeho hlas znít pevně, tak, jak chtěl, aby ho doktor Buer slyšel. Tak, jak ho sám chtěl slyšet.

Doktorův pohled sklouzl po desce stolu přes ošlapanou parketovou podlahu a vyklouzl špinavým oknem ven. Tam se na chvíličko schoval, než se vrátil a střetl se se starcovým pohledem. Lékařovy ruce našly hadřík a zuřivě se pustily do čištění brýlí.

„Vím, jak se...“

„Nevíte nic, pane doktore.“ Stařec si uvědomil, že se suše zasmál. „Neberte si to osobně, ale právě za to vám ručím, za to, že nevíte nic.“

Viděl, jak to doktora Buera zmátlo, a ve stejném okamžiku si všiml, že kohoutek nad umyvadlem ve zdi na

opačné straně místnosti kape, byl to nový zvuk, jako by stařec náhle a nepochopitelně získal smysly dvacetiletého jinocha.

Nato si doktor Buer nasadil brýle, zvedl papír, jako by na něm byla napsaná slova, která měl pronést, odkašlal si a pronesl:

„Umíráte.“

Zastavil se u shromážděného hloučku a poslouchal drnkání na kytaru a zpívající hlas, který všem ostatním kromě něj musel připadat starý. Už ho kdysi slyšel, určitě tak před čtvrt stoletím, jenže pro něj to bylo jako včera. Tak to bylo se vším – čím dále v minulosti se daná věc nacházela, tím bližší a zřetelnější mu připadala. Vybavoval si nyní to, na co si nevzpomněl celé roky, možná dokonce nikdy. Dříve si musel leccos vyhledávat ve svých válečných denících, nyní stačilo, aby zavřel oči a přehrál si to na sítnici jako film.

„V každém případě by vám měl zbývat rok života.“

Jedno jaro a jedno léto. Viděl každyčický zažloutlý list na stromech na parkovém prostranství Studenterlunden, jako by dostal nové, silnější brýle. Stejně stromy tu stály v roce 1945, nebo snad ne? Ty nebyly toho dne nijak zvlášť výrazné, nic nebylo výrazné. Usmívající se tváře, vzteklé tváře, výkřiky, které k němu sotva doléhaly, přibouchnuvší se dveře automobilu, možná mu do očí vhrkly slzy, protože když si teď vzpomínal na vlajky, s nimiž lidé běhali po ulicích, byly červené a rozmazané. Jejich výkřiky: *Korunní princ se vrátil!*

Kráčel do kopečka k zámku, kde se shromáždil dav lidí, kteří chtěli vidět střídání stráží. Ozvěna povelů královské gardy, bouchání pažeb a dusání podpatků se odráželo od světle žluté fasády zděné budovy. Videokamery bzučely a stařec zaslechl několik německých poznámek. Divadlu lehce shovívavě přihlížela mladá japonská dvojice objímající se kolem ramen. Zavřel oči,

snažil se vnímat vůni uniforem a oleje na zbraně. Blbost, nic tady z toho nevoní tak, jak voněla jeho válka.

Otevřel oči. Co oni vědí, tihle černě oděni vojáčky, kteří tu jako pimprlata jejich sociálně orientované monarchie provádějí symbolické úkony, jimž kvůli své nevinosti nemůžou rozumět a kvůli svému mládí při nich nemůžou nic cítit. Znovu si vzpomněl na ten den, na mladé Nory navlečené ve vojenských uniformách neboli švédáky, jak jim říkali kvůli tomu, že většina z nich absolvovala výcvik ve Švédsku. V jeho očích byli cínovými vojáčky, nevěděli, jak mají nosit uniformu, a už vůbec ne, jak by měli zacházet s válečnými zajatci. Byli ustrašení a brutální, v koutcích úst jim visely špačky cigaret a vojenské lodičky měli drze na stranu, svírali čerstvě nabyté střelné zbraně a snažili se překonat strach tím, že jejich pažbami dloubali zatčené do zad.

„Nacistický svině,“ nadávali jim, když je tloukli, jako by tím chtěli získat okamžité rozehřešení.

Stařec se nadechl, poválel v ústech ten teplý podzimní den, ale v téže chvíli ho zachvátila bolest. Zapotácel se vzad. Voda na plicích. Za dvanáct měsíců, možná dřív, zánět způsobí, že voda, která se mu mezitím v plicích nashromáždí, se začne vylučovat. To je prý nejhorší.

„Umíráte.“

Vzápětí ho přepadl záchvat kašle, tak mocný, že nejblíže stojící bezděky poodstoupili.

**Ministerstvo zahraničních věcí, Victoria Terrasse,
5. října 1999**

Vrchní rada ministerstva zahraničních věcí Bernt Brandhaug rázoval chodbou. Před třiceti vteřinami opustil kancelář a za čtyřicet pět vteřin bude v zasedací místnosti. Povytáhl ramena, cítil, že mu sako vyplňují víc než dobře, uvědomoval si, jak mu zádové svalstvo napíná látku. *Musculus latissimus dorsi* – široký sval zádový. Bylo mu šedesát let, ale vypadal, že ještě nepřekročil padesátku. Ne že by se o svůj zevnějšek nějak zvlášť zajímal, byl si však vědom toho, že je pohledný muž. Přitom pro to nepotřeboval dělat nic moc jiného než pravidelně cvičit, a cvičení stejně miloval, plus trávit v zimě pár chviliek v soláriu a pravidelně si vytrhávat šediny ve svém postupně stále rozčepýřenějším obočí.

„Ahoj, Lise!“ zavolal ve chvíli, kdy procházel kolem kopírky, na mladou aspirantku, která sebou trhla a stihla za ním jen vyslat pousmání, než zahnul za roh. Lise byla novopečená právnička a dcera jednoho jeho spolužáka ze studií. Nastoupila k nim teprve před třemi týdny. A od tohoto okamžiku bude vědět, že vrchnímu radovi, úředníkovi s nejvyšší nepolitickou funkcí v této budově, je známo, kdo je. Dostal by ji? Pravděpodobně. Ne že by k tomu muselo dojít. Nutně.

Ještě než došel k otevřeným dveřím, zaslechl bzučení hlasů. Pohlédl na hodinky. Pětasedmdesát vteřin. Pak už byl uvnitř, rychle se rozhlédl po zasedací místnosti a konstatoval, že všichni povolání jsou přítomni.

„Á, tak to vy jste Bjarne Møller?“ zvolal a zeširoka se usmál. Přitom podal přes stůl ruku vysokému hubenému muži sedícímu vedle vrchní policejní náčelnice Anne Størksenové.

„Vy jste šéf oddělení vražd, že, pane Møllere? Slyšel jsem, že při Holmenkollenské štafetě běháte čtvrtou, kopcovitou etapu.“

To byl jeden z jeho triků. Opatřit si o osobách, s nimiž se setkává poprvé, nějakou drobnou informaci. Něco, co nestojí v jejich životopisech. Tak je vždycky znejistí. S tím, že uvedl Møllerovu přesnou funkci u policie, byl zvláště spokojený. Posadil se, mrkl na svého starého kamaráda Kurta Meirika, šéfa tajné služby, a zkoumavě si prohlížel ostatní u stolu.

Prozatím nikdo nevěděl, kdo bude toto setkání řídit, protože teoreticky tu seděli rovnocenní zástupci z úřadu předsedy vlády, osloského krajského policejního ředitelství, vojenské zpravodajské služby, tajné služby, zásahové jednotky a jeho vlastního ministerstva zahraničních věcí. Schůzku svolal ÚPV, úřad předsedy vlády, nebylo však pochyb o tom, že pokud by na to přišlo, neslo by operační odpovědnost osloské krajské policejní ředitelství zastoupené vrchní policejní náčelnicí Anne Størksenovou a tajná služba zastoupená Kurtem Meirikem. Státní tajemník z úřadu předsedy vlády se tvářil, že by se řízení schůzky klidně ujal.

Brandhaug zavřel oči a naslouchal.

Uvítací formule dozněly, bzučení hlasů postupně utichlo, zavržala noha od stolu. Ještě ne. Zašustily papíry, zacvakaly propisky – na důležitých poradách, jako byla tato, s sebou mívala většina šéfů vlastní zapisovate-

le pro případ, že by se účastníci později začali vzájemně obviňovat z toho, kdo nese vinu za to, co se pokazilo. Kdosi si odkašlal, avšak zakašlání se ozvalo z nesprávného kouta místnosti, a navíc to nebylo takové zakašlání, jako když si člověk odkašlává před zahájením projevu. Kdosi jiný se nadechl k promluvě.

„Začneme tedy,“ spustil Bernt Brandhaug a otevřel oči.

Hlavy se k němu otočily. Pokaždé to bylo stejné. Pootevřená ústa státního tajemníka, křivý úsměv Anne Størksenové, který dokládal, že je jí jasné, co se tu odehrálo, ale jinak samé prázdné tváře, jež na něj hleděly, aniž tušily, že bitva už je za nimi.

„Vítejte na první koordinační schůzce. Naším úkolem je dostat do Norska a z Norska čtyři nejdůležitější muže na světě v jakžtakž zachovalém stavu.“

Zdvořilé pochichtávání kolem stolu.

„V pondělí prvního listopadu přiletí předseda OOP Jásir Arafat, izraelský premiér Ehud Barak, ruský premiér Vladimir Putin a nakonec jako třešnička na dortu: přesně za oněch dvacet sedm dní se v šest hodin patnáct minut očekává na osloském letišti Gardermoen Airforce One s americkým prezidentem na palubě.“

Brandhaug objel pohledem obličeje všech přítomných u stolu. Zastavil se u nové tváře, u Bjarneho Møllera.

„Pokud ovšem nebude mlha,“ dodal, sklidil smích a spokojeně zaznamenal, že Møller na okamžik zapomněl na svou nervozitu a zasmál se také. Brandhaug mu úsměv oplatil a odhalil silné zuby, které mu po posledním kosmetickém ošetření u dentisty ještě kapánek zbělely.

„Prozatím nevíme přesně, kolik osob dorazí,“ pokračoval Brandhaug. „V Austrálii měl prezident doprovod čítající dva tisíce lidí, v Kodani to bylo sedm set.“

Kolem stolu se ozvalo mumlání.

„Avšak podle mých zkušeností je realistický spíše odhad kolem sedmi stovek.“

Brandhaug to vyslovil s jistotou toho, že jeho „odhad“ se brzy potvrdí, protože před hodinou obdržel fax se seznamem sedmi set dvanácti osob, které mají přiletět.

„Někteří z vás určitě uvažují o tom, na co potřebuje prezident tolik lidí, když jde jen o dvoudenní vrcholnou schůzku. Odpověď je prostá. Stará dobrá demonstrace moci. Sedm stovek, pokud je tedy můj odhad správný, odpovídá přesně počtu lidí, které s sebou měl císař Fridrich III. při své cestě do Říma v roce 1468, když chtěl vysvětlit papeži, kdo je nejmocnější muž světa.“

Opět smích kolem stolu. Brandhaug mrkl na Anne Størksenovou. Našel tuhle větu v *Aftenposten*. Spráskl ruce.

„Nemusím vám vykládat, jak krátkých je sedmadvacet dní, nicméně znamená to, že od této chvíle budeme mít každý den v deset hodin v téhle místnosti koordinační schůzku. Až do chvíle, než bude ona čtveřice mimo dosah naší odpovědnosti, pustíte z rukou všechno ostatní. Nikdo si nebude brát dovolenou ani náhradní volno. Ani se nehodí marod. Nějaké otázky, než pokročíme dál?“

„No, my si myslíme...“, spustil státní tajemník.

„Týká se to i depresí“, přerušil ho Brandhaug a Bjarne Møller se mimoděk zasmál nahlas.

„No, my...“, ozval se státní tajemník znovu.

„Kurte, buďte tak laskav“, zvolal Brandhaug k Meirikovi.

„Co?“

Šéf tajné služby Kurt Meirik pozvedl plešatou hlavu a upřel na Brandhauga pohled.

„Chtěl jste nám sdělit něco o vyhodnocování hrozeb v tajné službě, ne?“ pronesl Brandhaug.

„Ach tak. Nakopíroval jsem to.“

Meirik pocházel z Tromsø a mluvil zvláštní, nekonsekventní směsí tromsøského dialektu a konzervativního bokmálu. Pokývl ženě sedící vedle něj. Brandhaug na ní spočinul pohledem. Byla nenalíčená a krátké hnědé vlasy měla zastřižené do rovna a sepnuté ne-slusivou sponou. Její kostým, modré vlněné cosi, byl přímo nudný. Ale přestože vraštila obličej do přehnaně seriózních záhybů, které tak často vídal u zaměstnaných žen, jež se bojí, že je ostatní nebudou brát vážně, líbilo se mu, co viděl. Oči měla hnědé a vlídné a vysoké lícni kosti jí dodávaly aristokratický, téměř nenorský vzhled. Už se s ní setkal, ale účes měla nový. Jak ona se to jenom jmenuje – má nějaké biblické jméno, snad Ráchel? Možná je čerstvě rozvedená, ten nový účes by na to poukazoval. Sklonila se k aktovce stojící mezi ní a Meirikem a Brandhaug pohledem okamžitě vyhledal výstřih její halenky, ten byl však zapnutý tak vysoko, že neodhaloval nic zajímavého. Má snad ta žena školou povinné děti? Protivilo by se jí pronajmout si přes den pokoj v nějakém hotelu v centru? Ochutnala už moc?

Brandhaug Meirika vyzval: „Jenom nám to stručně shrňte.“

„Dobrá.“

„Já bych chtěl jen předeslat jednu...,“ nedal se odbýt státní tajemník.

„Nechme domluvit pana Meirika a pak si toho můžete napovídat, kolik budete chtít, ano, Bjerne?“

Brandhaug poprvé oslovil státního tajemníka křestním jménem.

„Tajná služba situaci vyhodnotila tak, že existuje riziko atentátu nebo jiného ublížení na zdraví,“ začal Meirik.

Brandhaug se pousmál. Koutkem oka zahlédl, že vrchní policejní náčelnice učinila totéž. Chytrá dívka, doktorka práv a vzorná úřednice. Možná by ji i jejího manžela mohl pozvat někdy večer na pstruha? Brandhaug s manželkou bydleli v prostorné srubové vile ležící na okraji Nordmarky v městské části Nordberg. Běžky si mohli nasazovat přímo před garáží. Bernt Brandhaug tu vilu miloval. Jeho ženě připadala příliš černá, tvrděla, že v ní všechno to tmavé dřevo vyvolává strach z temnoty, a nelíbilo se jí ani to, že jsou obklopeni lesem. Ano, pozvání na večeri, to by šlo. Solidní vila z kulatin a vlastnoručně ulovený pstruh. To jsou ty správné signály.

„Dovolil bych si vám připomenout, že následkem atentátu zemřeli čtyři američtí prezidenti: Abraham Lincoln v roce 1865, James Garfield v roce 1881, John F. Kennedy roku 1963 a...“

Meirik se obrátil k oné ženě s vysokými lícními kostmi, která mu nehlasně napověděla poslední jméno.

„A ano, William McKinley. V roce...“

„1901,“ dodal Brandhaug, vřele se usmál a podíval se na hodinky.

„Přesně tak. Ovšem atentátů se odehrálo v průběhu let mnohem více. Jak na Harryho Trumana, tak Geralda Forda a Ronalda Reagana byly během jejich působení v úřadu spáchány závažné atentáty.“

Brandhaug si odkašlal a poznamenal:

„Zapomínáte, že na současného prezidenta před několika lety také vystřelili. Nebo přinejmenším na jeho dům.“

„To souhlasí. Ovšem s tímto typem incidentu nepočítáme, to by toho bylo příliš. Můžu vám říct, že žádný americký prezident za posledních dvacet let neodešel ze své funkce, aniž by nebylo odhaleno, že na něj bylo plánováno nejméně deset atentátů, atentátníci byli dopadeni a přitom se to vůbec nedostalo do médií.“

„Proč ne?“

Šéf oddělení vražd Bjarne Møller měl dojem, že si tu otázku pouze pomyslel, a když zaslechl svůj hlas, překvapilo ho to stejně jako ostatní. Polkl, jakmile zjistil, že se k němu otočily všechny hlavy, a snažil se upřít pohled na Meirika, nedokázal si však pomoci a stejně zrakem přeskakoval k Brandhaugovi. Vrchní ministerský rada na něj povzbudivě zamrkal.

„Ano, jak víte, zpravidla se informace o odhalených atentátech drží v tajnosti,“ vysvětlil Meirik a sundal si brýle. Podobaly se brýlím Horsta Tapperta a byly toho typu, který bývá často k vidění v zásilkových katalozích, takové ty, co na slunci ztmavnou.

„Ukázalo se totiž, že atentáty jsou přinejmenším stejně nakažlivé jako sebevraždy. A navíc si v naší branži nepřejeme, aby někdo odhalil naše pracovní metody.“

„Jaké plány máte, co se ostrahy týče?“ přerušil ho státní tajemník.

Žena s vysokými lícními kostmi podala Meirikovi list papíru, Meirik si opět nasadil brýle a začal číst:

„Ve čtvrtek dorazí osm mužů ze Secret Service a začneme procházet hotely a itinerář, zahájíme bezpečnostní prověrky všech, kteří se budou vyskytovat v prezidentově blízkosti, a budeme postupně školit norské policisty, jež pro tento úkol využijeme. Povoláme posily z krajů Romerike i Asker a Bærum.“

„A ty využijete k čemu?“ zeptal se státní tajemník.

„Především k ostraze. Budou hlídkovat okolo americké ambasády, u hotelu, ve kterém bude bydlet doprovod, budou střežit auta...“

„Zkrátka budou všude tam, kde se prezident nebude zdržovat?“

„Prezidenta si vezmeme na starost my sami a Secret Service.“

„Myslel jsem, že nerad hlídkujete, Kurte?“ pousmál se Brandhaug.

Ta připomínka vyvolala na tváři Kurta Meirika nucený úsměv. Během osloského summitu o nášlapných minách v roce 1998 odmítla norská tajná služba držet hlídky s odkazem na vlastní vyhodnocení bezpečnostního rizika, které znělo „střední až nízké“. Druhý den konference upozornil cizinecký úřad ministerstvo zahraničí, že jistý Nor, kterého tajná služba schválila jako řidiče chorvatské delegace, je bosenský muslim. Přišel do Norska v sedmdesátých letech a už dávno byl norským občanem. V roce 1993 však popravili Chorvati u Mostaru jeho rodiče a čtyři sourozence. Při domovní prohlídce se u muže našly dva ruční granáty a dopis na rozloučenou. Tisk se to samozřejmě nikdy nedohmátl, ale následná čistka dosáhla až na úroveň vlády a další kariéra Kurta Meirika visela na tenoučkém vlásku, dokud nezasáhl sám Bernt Brandhaug. Případ se ututlal poté, co dal výpověď vrchní komisař, který odpovídal za bezpečnostní prověrky. Brandhaug si už nepamatoval jeho jméno, avšak spolupráce s Meirikem fungovala od té doby bezvadně.

„Bjørne!“ vykřikl Brandhaug a opět spráskl ruce. „Teď jsme zvědaví na to, co jste nám chtěl povědět vy. Sem s tím!“

Brandhaug přejel pohledem po Merikově spolupracovníci, rychle, avšak ne natolik, aby si nevšiml, že se na něj dívala. Tedy pohled měla upřený jeho směrem, avšak oči bezvýrazné a nepřítomné. Zvažoval, že by s ní navázal oční kontakt, aby si ověřil, jaký výraz jí do očí vstoupí, až zjistí, že jí pohled oplatil. Nakonec to však nechal být. Jmenuje se Ráchel, nebo snad ne?

**Zámecký park,
5. října 1999**

„Jste mrtvý?“

Stařec otevřel oči a zahlédl obrysy hlavy sklánějící se nad ním, obličej dotyčného však mizel v aureole bílého světla. Je to ona? Přišla si už pro něj?

„Jste mrtvý?“ zopakoval vysoký hlas.

Neodpověděl, protože nevěděl, jestli má otevřené oči nebo jestli se mu to jenom zdá. Nebo jestli je, jak se hlas ptal, mrtvý.

„Jak se jmenuješ?“

Hlava se pohnula a stařec místo ní zahlédl koruny stromů a modré nebe. Něco se mu zdálo. Něco ve verších. „Německé bombardéry nad hlavami.“ Nordahl Grieg. O králi, který uprchl do Anglie. Jeho zorničky se začínaly opět přizpůsobovat světlu a stařec si vzpomněl, že se uvelebil na trávniku v zámeckém parku, aby si chvíli odpočinul. Musel usnout. Vedle něj seděl nyní na bobku kluk a zpod černé ofiny na něj hleděl hnědýma očima.

„Jmenuju se Ali,“ odpověděl kluk.

Pákistánec? Kluk měl výrazný pršák.

„Ali znamená ‚Bůh‘,“ vysvětlil kluk. „Co znamená vaše jméno?“

„Jmenuju se Daniel,“ odvětil stařec a usmál se. „To je biblické jméno. Znamená ‚Bůh je můj soudce‘.“

Kluk na něj pohlédl.

„Takže vy jste Daniel?“

„Ano.“

Kluk na něj dál hleděl a stařec upadl do rozpaků. Možná si chlapec myslí, že je bezdomovec, když tady leží na slunci úplně oblečený a přikrytý vlněným kabátem.

„Kde máš mámu?“ zeptal se, aby se vyhnul chlapcovu zkoumavému pohledu.

„Tamhle.“ Kluk se otočil a ukázal. O kus dál seděly na trávě dvě tmavé kypré ženy. Kolem nich se se smíchem batolily čtyři děti.

„V tom případě jsem já vaším soudcem,“ pronesl chlapec.

„Cože?“

„No, Ali znamená Bůh. A Bůh je Danielovým soudcem. A já se jmenuju Ali a vy se jmenujete...“

Stařec natáhl ruku a chytil Aliho za nos. Kluk radostí vykvikl. Stařec spatřil, jak se obě ženy otočily, jedna z nich už začala vstávat. Pustil chlapcův nos.

„Tvoje máma, Ali,“ pokývl směrem k blížící se ženě.

„Mami!“ vykřikl kluk. „Hele, já jsem soudce tady tohohle pána.“

Žena na chlapce zavolala cosi urdsky. Stařec se na ženu usmál, ona se však jeho pohledu vyhnula a zírala strnule na syna, který ji nakonec poslechl a odšoural se k ní. Když se obraceli, přehlédla žena muže tak, jako by byl neviditelný. Měl chuť jí vysvětlit, že není žebrák, že pomáhal budovat tuhle společnost. Vkládal do ní všechno, věnoval jí všechno, dával jí všechno, až už nebylo co dávat, až už mohl jen uvolnit místo, ustoupit, vzdát to. Neměl však na to sílu, byl unavený a jen toužil po domově. Po odpočinku, pak se uvidí. Je načase, aby začal platit někdo jiný.

Na odchodu slyšel, jak za ním kluk cosi volá.

**Policejní ředitelství, Grønland,
8. října 1999**

Ellen Gjeltenová pozvedla zrak k muži, který se právě vřítíl do dveří.

„Dobré ráno, Harry.“

„Kurva!“

Harry odkopl odpadkový koš stojící vedle jeho psacího stolu, až se odrazil ode zdi vedle Ellenina místa a začal se kutálet po podlaze, přičemž se z něj sypal jeho obsah: nepovedené návrhy hlášení (ekeberská vražda), prázdná krabička od cigaret (značky Camel, s označením z duty-free shopu, zelený kelímek od jogurtu značky Dobré ráno, deník *Dagsavisen*, útržek lístku do kina (Filmteateret, *Strach a hnus v Las Vegas*), nevyplněný sázkový kupon, slupka od banánu, hudební časopis (*MOJO*, č. 69 ze srpna 1999 s fotografií Queen na obálce), lahev od coca-coly (plastová, půl litru) a žlutý lepicí lísteček s telefonním číslem, o kterém chvíli uvažoval, že na něj zavolá.

Ellen vzhledla od počítače a prohlížela si obsah na podlaze.

„Harry, ty vyhazuješ *MOJO*?“ zeptala se.

„Kurva!“ zopakoval Harry, strhl ze sebe těsné sako a hodil ho napříč přes kancelář zaujímající něco přes dvacet metrů čtverečních, kterou sdílel se strážmisty

Ellen Gjelténovou. Sako věšák sice trefilo, ale sklouzlo z něj na podlahu.

„Co se děje?“ zeptala se Ellen a natáhla ruku, aby rozkymáčený věšák zastavila.

„Tohle jsem našel ve svojí poštovní přihrádce.“

Harry zamával papírem.

„Vypadá to jako rozsudek.“

„Přesně tak.“

„V tom případě Dennis Kebab?“

„Správně.“

„No a?“

„Sverre Olsen dostal tři a půl roku natvrdo.“

„Ty jo. Tak to bys měl být ve skvělé náladě, ne?“

„To jsem byl asi minutu. Než jsem si přečetl tohle.“

Harry zvedl fax.

„Co to je?“

„Když Krohnovi dneska ráno přišla kopie rozsudku, odpověděl tím, že nám poslal upozornění, že se odvolá kvůli procesním chybám.“

Ellen nasadila výraz, jako by měla v ústech něco nechutného.

„Uf.“

„Chce nechat zrušit celý rozsudek. Nebudeš tomu, krucinál, věřit, ale ten vychcanej advokátek nás dostal na skládání přísahy.“

„Na čem že vás dostal?“

Harry si stoupl k oknu.

„Přisedící musí skládat přísahu jenom při svém prvním účinkování u soudu, jenomže k tomu musí dojít v soudní síni před zahájením projednávání případu. Krohn si všiml, že jeden z přisedících byl nový. A že ho soudce nenechal složit přísahu v soudní síni.“

„Říká se tomu slib.“

„To je fuk. Teď se v rozsudku ukázalo, že soudce vyřídil ten slib s onou přisedící ve vedlejší místnosti před

zahájením projednávání. Vymlouval se na časovou tíseň a nové předpisy.“

Harry fax zmačkal a dlouhým obloukem ho hodil k Elleninu koši na papíry, minul ho však o půl metru.

„A výsledek?“ zeptala se Ellen a kopla fax zpátky na Harryho polovinu kanceláře.

„Celý rozsudek bude prohlášen za neplatný a Sverre Olsen bude nejmíň půldruhého roku na svobodě, dokud se případ znovu neotevře. A jak bývá zvykem, bude pak trest mnohem mírnější kvůli potížím, které obžalovanému vznikly časovou prodlevou, a bla bla bla. Protože Sverre Olsen strávil osm měsíců ve vazbě, poukazuje zatraceně dost faktorů na to, že je už teď svobodný člověk.“

Harry nemluvil k Ellen, ta znala všechny podrobnosti onoho případu. Mluvil ke svému vlastnímu odrazu v okně, pronášel slova nahlas, aby slyšel, jestli pak dávají lepší smysl. Přejel si rukama po zpocené lebce, kde mu až donedávna trčely nakrátko ostříhané světlé vlasy. To, že se nechal zcela vyholit, mělo svou příčinu: minulý týden ho zase poznali. Přistoupil k němu jistý mladík s černou pletenou čepicí, botami Nike a volnými kalhotami tak velkými, až mu rozkrok visel mezi koleny, a zeptal se ho, jestli není „takovej ten norský Bruce Willis, co byl v Austrálii“. Jeho kamarádi se zatím v pozadí pochechtávali. Už to bylo tři – tři! – roky, co jeho snímek zdobil přední strany novin a co se ztrapňoval v televizních show tím, že vykládal o sériovém vrahovi, kterého zastřelil v Sydney. Okamžitě si nechal vyholit hlavu. Ellen navrhovala plnovous.

„Nejhorší je, že bych mohl odpřisáhnout, že to tomu sviňákovi advokátovi došlo ještě před vynesením rozsudku, klidně to mohl říct a slib mohla ta přísedící složit na místě. Jenže on si tam jenom mnul ruce a čekal.“

Ellen pokrčila rameny.

„To se stává. Od obhájce je to dobrá práce. Na oltář soudní spravedlnosti je nutné něco obětovat. Seber se, Harry.“

Pronesla to se směsí sarkasmu a střízlivého konstatování.

Harry přitiskl čelo na chladivé sklo. Další z těch neočekávaně teplých říjnových dní.

Uvažoval o tom, jak se Ellen, relativně novopečená policistka s bledou, panenkovsky sladkou tvářičkou, malými ústy a kulatýma očima, naučila tvářit tak drsně. Pocházela z měšťanské rodiny, podle svých vlastních slov byla rozmazlený jedináček, a dokonce studovala na švýcarské internátní dívčí škole. Kdoví, možná právě to bylo dost krušné dětství.

Harry zaklonil hlavu a vydechl. Nato si rozepnul jeden knoflíček u košile.

„Ještě, ještě,“ šeptala Ellen a přitom opatrně tleskala a podupávala do rytmu.

„V neonacistickém prostředí říkají tomu chlápkuvi Batman.“

„Chápu. *Bat* jako baseballová pálka.“

„Ne tomu náckovi, tomu advokátovi.“

„Aha. Zajímavé. Znamená to, že je krásný, bohatý, naprostý šílenec, na břicho má pekáč buchet a v garáži pořádný bourák?“

Harry se zasmál. „Ty bys mohla mít vlastní televizní show, Ellen. Ne, říkají mu tak kvůli tomu, že pokaždé, když vezme nějaký případ, ve kterém figuruje někdo z nich, vyhraje ho. Jinak mimochodem je ženatý.“

„To je jeho jediné mínus?“

„Jo – a pak to, že nás pokaždé dostane,“ odtušil Harry a nalil si kávu uvařenou z domácí směsi, kterou tu Ellen „zavedla“, když se téměř před dvěma roky do kanceláře nastěhovala. Nevýhoda byla, že Harryho chuťové buňky od té doby nesnášely obvyklé břečky.

„Soudce Nejvyššího soudu?“ zeptala se.

„Ještě než oslaví čtyřicítku.“

„Litr na to?“

„Beru.“

Zasmáli se a připili si papírovými pohárky.

„Nemohl bys mi teda ten časák dát?“ ukázala na *MOŽO*.

„Na prostřední dvojstraně jsou fotky Freddieho Mercuryho v deseti nejhorších pózách. Nahý trup, vytrčený bok a vyceněné zuby. S plnou parádou. Užij si to.“

„Já mám Freddieho Mercuryho ráda. Měla jsem.“

„Já jsem neřekl, že ho rád nemám.“

Pochroumaná modrá kancelářská židle, která se dávno zasekla na nejnižší úrovni nastavení, vyjekla na protest, když se v ní Harry zamyšleně zaklonil. Z telefonního přístroje před sebou odloupl žlutý lísteček s Elleniným rukopisem.

„Co je to?“

„Snad umíš číst, ne? Møller tě shání.“

Harry spěchal chodbou a přitom si představoval sevřená ústa a hluboké ustarané vrásky, které šéfovi naskočí mezi očima, až se doslechne, že Sverre Olsen je na svobodě.

Ve chvíli, kdy míjel kopírku, zdvihla prudce zrak mladá červenolící dívčina stojící u ní a usmála se na něj. Nestihl úsměv opětovat. Pravděpodobně jedna z nových sekretářek. Její parfém byl sladký a těžký a jen ho podráždil. Mrkl na vteřinovku na hodinkách.

Tak už ho teď zase dráždí i parfémy. Co se to s ním vlastně stalo? Ellen tvrdila, že mu chybí přirozená průbojnost, díky níž se většina lidí vyškrábe zase vzhůru. Po návratu domů z Bangkoku byl natolik na dně, až zvažoval, že vzdá veškeré snahy vyplavat opět k hladině. Všechno bylo studené a temné a všechny vjemy tak nějak *duté*. Jako by se nacházel hluboko pod vodou. Tak

požehnané ticho tu panovalo. Když na něj lidé mluvili, podobala se jejich slova vzduchovým bublinám, které jim vycházely z úst a spěšně odplouvaly. Tak takové to je se utopit, říkal si a vyčkával. Jenže se nestalo nic. Bylo tu jen vakuum. To stačilo. Zvládl to.

Díky Ellen.

Zaskakovala za něj během prvních týdnů po návratu, kdy musel hodit ručník do ringu a jít domů. Hlídala ho, aby se tomu nepoddával, a když přišel pozdě do kanceláře, musel na ni vždycky dýchnout a ona ho prohlásila práce schopným nebo neschopným. Párkrát ho poslala domů, a jinak držela pusu. Trvalo to, avšak Harry nepotřeboval stihnout nic zvláštního. A Ellen toho prvního pátku, kdy mohli konstatovat, že Harry chodil do práce celý týden střízlivý, spokojeně přikývla.

Nakonec se jí přímo zeptal, proč si ona, která má za sebou policejní akademii a studium práv a před sebou všemožnou budoucnost, dobrovolně uvázala na krk tenhle balvan. Copak jí nedochází, že on nemůže je-jí kariéře nijak prospět? Dělá jí snad problémy najít si normální, úspěšné přátele?

Vážně se na něj zahleděla a odpověděla, že to dělá jenom proto, že tak může parazitovat na jeho zkušenostech – že je nejzdatnější kriminalista, jakého na oddělení vražd mají. Byly to samozřejmě kecy, ale jemu přinejmenším lichotilo, že je Ellen s to mu lichotit. Navíc byla jako vyšetřovatelka tak nadšená a ambiciózní, až to bylo nakažlivé. Poslední půlrok začal Harry dokonce opět odvádět dobrou práci. Dost dobrou práci. Jako třeba v případě Sverreho Olsena.

Tamhle už jsou Møllerovy dveře. Harry v rychlosti pokývl uniformovanému policistovi, který se tvářil, jako by ho neviděl.

Harry si pomyslel, že kdyby byl protagonistou *Expedice Robinson*, stačil by všem ostatním jediný den na

to, aby odhalili jeho mizernou karmu a poslali ho domů po první poradě. Poradě? Proboha, začíná přebírat jazyk té debilní reality show na TV3. To se prostě stává, když člověk tráví každý večer pět hodin u televize. Ovšem dokud vysedává doma u bedny v Sofině ulici, nechodí aspoň ke Schrøderům.

Zaklepal dvakrát přímo pod štítkem s nápisem „Bjarne Møller, šéf oddělení vražd“.

„Vstupte!“

Pohlédl na hodinky. Sedmdesát pět vteřin.

**Møllerova kancelář,
8. října 1999**

Vrchní komisař Bjarne Møller spíš ležel než seděl na židli a dlouhé nohy mu vyčnívaly zpod stolu. Ruce měl sepjaté za hlavou, která byla zářným příkladem toho, čemu někdejší rasoví vědci říkali „dlouhá lebka“, a ramenem si k uchu tiskl telefon. Vlasy měl sestřižené na krátko, do jakési bochánkovité fazony, kterou Harry nedávno přirovnal k účesu Kevina Costnera v *Osobním strážci*. Møller *Osobního strážce* neviděl. Nebyl v kině už patnáct let. Osud mu totiž nadělil poněkud přehnaný pocit odpovědnosti, den, který v jeho případě čítal příliš málo hodin, dvě děti a manželku, jež pro něj měla jen částečné pochopení.

„Tak jsme domluveni,“ ukončil Møller hovor, zavěsil a mrkl na Harryho přes psací stůl zavalený papíry, přetékajícími popelníky a papírovými pohárky. Na desce stolu vytvářela v onom chaosu jisté logické centrum fotografie dvou chlapců s tvářemi pomalovanými indiánskými vzory.

„Tak tady jste, Harry.“

„Tady jsem, šéfe.“

„Byl jsem na ministerstvu zahraničí na poradě kvůli té listopadové vrcholné schůzce tady v Oslu. Přiletí americký prezident... No, vždyť čtete noviny. Dáte si kafe?“

Møller vstal a pár sedmimílových kroků ho doneslo k archivační skříni, kde na vrcholu hromady papírů balancoval překapávač na kávu a vychrchlával tekutinu vazké konzistence.

„Díky, šéfe, ale...“

Už bylo pozdě. Harry přijal kouřící hrnek.

„Obzvláště se těším na návštěvu ze Secret Service, jsem si jistý, že až se vzájemně poznáme, navážeme srdečný vztah.“

Møller si nedokázal odpustit ironický tón. To byla jen jedna z věcí, které Harry na svém šefovi oceňoval.

Møller si přitáhl kolena k sobě tak, aby se jimi mohl zespodu zapřít o desku stolu. Harry se zaklonil, aby zvládl vylovit z kapsy pomačkanou krabičku camelek, a povytáhl tázavě obočí směrem k Møllerovi, který pokývl a přisunul mu jeden přetékájící popelník.

„Já ponesu odpovědnost za zajištění silnic při přesunu z Gardermoen a na Gardermoen. Kromě prezidenta přiletí taky Barak...“

„Barak?“

„Ehud Barak, izraelský premiér.“

„No ne, bude se snad uzavírat nová skvělá osloská dohoda, nebo co?“

Møller se malomyslně zahleděl na modrý obláček dýmu stoupající ke stropu.

„Neříkejte mi, Harry, že jste to nezaznamenal, to bych o vás měl ještě větší starost, než už mám. Bylo to minulý týden na titulních stranách všech novin.“

Harry pokrčil rameny.

„Nespolehlivý novinový poslíček. Kvůli němu mám velké mezery ve všeobecných znalostech. Závažný hendikep ve společenském životě.“

Harry zkusil znovu opatrně upít kávy, ale vzdal to a hrnek odložil.

„I v sexuálním,“ dodal.

„Vážně?“ Møller se na Harryho podíval s výrazem, jako by nevěděl, jestli se těší na pokračování nebo se ho děsí.

„Jasně. Komu připadá sexy pětatřicetiletý chlap, co umí převyprávět životní příběh všech účastníků *Expedice Robinson*, ale prakticky nezná jméno jediného člena vlády. Nebo izraelského prezidenta.“

„Premiéra.“

„Tak vidíte, jak to myslím.“

Møller potlačil smích. Příliš snadno se nechal rozesmát. A měl příliš rád toho lehce střeleného inspektora s velkýma ušima, které mu trčely z nakratičko ostříhané hlavy jako barevná motýlí křídla. A to přesto, že Harry způsoboval Møllerovi víc problémů, než bylo zdrávo. Møller se jako čerstvý šéf oddělení vražd naučil, že příkazání číslo jedna veřejného činitele usilujícího o kariérní postup zní nechat si otevřená zadní vrátka. Když si odkašlal, aby mohl vznést ony znepokojující dotazy, k jejichž položení se rozhodl a zároveň se ho obával, svraštil nejprve obočí, aby Harrymu ukázal, že jeho starosti jsou profesního, a nikoli osobního rázu.

„Doneslo se mi, že pořád chodíte ke Schrøderům, Harry.“

„Míň než jindy, šéfe. V televizi dávají spoustu zajímavých pořadů.“

„Ale vysedáváte tam?“

„Nevidí tam rádi, když člověk stojí.“

„Nechte toho. Začal jste zase pít?“

„Minimálně.“

„Jak minimálně?“

„Kdybych pil míň, vyhodili by mě.“

Tentokrát se Møller nedokázal nezasmát.

„Potřebuju pro zajištění trasy tři styčné důstojníky,“ spustil. „Každý bude disponovat deseti muži z různých okresních policejních ředitelství kraje Akershus plus

několika studenty posledního ročníku policejní akademie. Myslel jsem na Toma Waalera...”

Waaler. Rasista a hajzl, který nasadil přímý kurz k pozici vrchního komisaře, na niž mělo být brzy vy-psáno výběrové řízení. Harry už toho slyšel o Waale-rově výkonu povolání tolik, aby věděl, že musí potvr-zovat veškeré předsudky, jež veřejnost vůči policistům má, plus několik navíc, s výjimkou jediného: bohužel nebyl hloupý. Výsledky, jichž coby vyšetřovatel dosáhl, byly natolik pozoruhodné, že dokonce i Harry musel přiznat, že si nevyhnutelné povýšení zaslouží.

„Na Webera...”

„Toho starého morouse?”

„... a na vás, Harry.”

„Zopakujte to.”

„Slyšel jste správně.”

Harry se ušklíbl.

„Máte něco proti?” zeptal se Møller.

„Samozřejmě že mám něco proti.”

„Proč? Tohle je svým způsobem čestný úkol, Harry. Poklepání na rameno.”

„Vážně?” Harry típl cigaretu, tvrdě a zuřivě ji při-máčkl na dno popelníku. „Nebo je to další krok reha-bilitačního procesu?”

„Co tím míníte?” Bjarne Møller se zatvářil dotčeně.

„Vím, že jste se vzepřel dobrým radám a rozkmotřil se s kdekým, když jste mě po návratu z Bangkoku při-jal zpátky pod křídlo. A za to vám budu navěky vděč-ný. Jenže co je zase tohle? Styčný důstojník? To zní ja-ko pokus dokázat pochybovačům, že jste měl pravdu a oni se mýlili. Že Hole je naprosto v pohodě, že se mu dá svěřit odpovědnost a tak vůbec.”

„Ano?”

Bjarne Møller si znovu založil ruce za dlouhou leb-kou.

„Ano?“ zaopíčil se po něm Harry. „Není to náhodou takhle? Nejsem zase jenom dílek skládačky?“

Møller si odevzdaně povzdechl.

„Všichni jsme dílky skládačky, Harry. Vždycky se najde nějaký zvláštní úkol. Tenhle není horší než jiný. Odvedte dobrou práci a prospějete sobě i mně. Je to takový problém?“

Harry si odfrkl, chystal se něco říct, zarazil se, chtěl znovu začít, ale vzdal to. Vycvrnkl z krabičky novou cigaretu.

„Já jen, že se cítím jako mizernej dostihovej kůň. A že nesnáším odpovědnost.“

Harry si nechal cigaretu viset ochable ze rtů a nezapálil si ji. Dlužil Møllerovu tu službu, ale co když se ztrapní, vzal tohle Møller v úvahu? Styčný důstojník. Už delší dobu nepije, jenže musí být stále opatrný, brát věci tak, jak přicházejí. Ksakru, není tohle jeden z důvodů, proč se stal vyšetřovatelem? Aby nemusel mít podřízené? A minimum nadřízených? Skousl cigaretový filtr.

Zaslechli čísi hovor na chodbě u automatů na kávu, jeden hlas zněl jako Waalerův. Vzápětí se ozval perlivý ženský smích. Možná ta nová sekretářka. Harry ještě pořád cítil v nose vůni jejího parfému.

„Kurva,“ zaklel. *Kuuurva*. Dvě slabiky, kvůli nimž mu cigareta dvakrát poskočila v ústech.

Møller měl během doby, kdy Harry rozvažoval, zavřené oči. Nyní je pootevřel a zeptal se:

„Můžu si to vykládat jako souhlas?“

Harry vstal a bez odpovědi odkráčel.

**Mýtná stanice v Alnabru,
1. listopadu 1999**

Harrymu připlachtil do zorného pole šedý pták a pomalu mířil pryč. Harry přimáčkl prst na spoušť svého Smith & Wesson ráže .38, přitom zíral přes hranu mušky na nehybná záda za sklem. V televizi včera někdo mluvil o pomalém uplývání času.

Klakson, Ellen. Zmáčkní ten zatracenej klakson, musí to být agent Secret Service.

Vlekoucí se čas, jako na Štědrý večer před příchodem vánočního skřítky s nadílkou.

První motocykl už byl na úrovni výběřčí budky a červenka nadále tvořila černou skvrnu v nejzazším okraji Harryho zorného pole. Čas na elektrickém křesle, než zapnou...

Harry stiskl spoušť až na doraz. Jednou, podruhé, potřetí.

Pak se čas mocně zrychlil. Barevné sklo zbělalo, načež se rozprsklo po asfaltu ve spršce krystalků. Harry sotva stihl zahlédnout paži mizící pod hranou přepážky, vzápětí se ozval tichý zvuk drahých amerických vozů – a zase ztichl.

Harry zíral k budce. Ve vzduchu se nadále vznášelo několik žlutých listů, které zvířila kolona a které se posléze snesly na záhonek porostlý špinavou šedivou

trávou. Zíral k budce. Opět se rozhostilo ticho, na okamžik dokázal myslet jen na to, že se nachází jednoho úplně obyčejného norského podzimního dne na úplně obyčejné norské mýtné stanici s úplně obyčejnou benzinkou Esso v pozadí. Dokonce i studený ranní vzduch voněl tím, čím obyčejně: tlejícím listím a výfukovými zplodinami. A jeho napadlo: možná se nic z toho nestalo.

Stále zíral k budce a v tom okamžiku žalostný naléhavý tón klaksonu z volva za ním rozřízl den ve dvě.

ČÁST II.

Genesis

1942

Mihotavé záblesky osvětlovaly šedou noční oblohu, až se podobala špinavé celtě napjaté přes bezútěšnou hollou krajinu, která je obklopovala ze všech stran. Možná Rusové zahájili ofenzivu, možná to jen předstírali, to se člověk dozvěděl vždycky až následně. Gudbrand ležel na okraji zákopu s oběma nohama přitaženými k tělu, obouruč svíral zbraň a naslouchal vzdálenému tlumenému dunění, přitom pozoroval pohasínající záblesky. Věděl, že by se do nich neměl dívat, protože pak je člověk oslepený a nevidí ruské odstřelovače plížící se sněhem vpřed přes území nikoho. Stejně je ale neviděl, nikdy žádného nezahlédl, jen střílel na základě pokynů ostatních. Jako teď.

„Támhle jeden leží!“

To zvolal Daniel Gudeson, jediný městský kluk v jejich jednotce. Ostatní pocházeli z míst, jejichž názvy obsahovaly slovo *dal*, „údolí“. Některá údolí široká, jiná hluboká, stinná a liduprázdná, tak jako Gudbrandova domovina. Nikoliv však Daniel. Daniel Gudeson s vysokým jasným čelem, jiskřivými modrými očima a bílým úsměvem. Jako by ho vystříhli z náborového plakátu. Pocházel z místa s rozhledem.

„Dvě hodiny, nalevo od křoví,“ sykl Daniel.

Od křoví? V téhle rozbombardované krajině snad ani žádné křoví není, ne? Ale ano, asi je, protože ostatní vystřelili. *Džž, bum, svist*. Každá pátá kulka vykroužila oblouk jako ohnivá moucha. Světelný záblesk. Projektil vylétl do tmy, avšak zdálo se, že se náhle unavil, protože jeho rychlost se snížila – a poté kdesi ochable dopadl. Tak to přinejmenším vypadalo. Gudbrand si pomyslel, že takhle pomalá kulka rozhodně nemůže nikoho zabít.

„Unikne!“ vykřikl zahořklý, nenávistný hlas. To se ozval Sindre Fauke. Obličej mu téměř splýval s maskáčovou uniformou a jeho očka posazená blízko sebe zírala do tmy. Pocházel z odlehlého statku ležícího v nejvzdálenější části údolí Gudbrandsdalen, pravděpodobně na sevřeném místě, kam nikdy nedosáhlo slunce, a proto byl tak bledý. Gudbrand nevěděl, proč se Sindre nechal naverbovat jako frontový voják, slyšel však, že jeho rodiče i oba bratři jsou členy Národního sjednocení a že doma obcházejí s páskou na ruce a udávají své spoluobčany, které podezřívají, že jsou norští vlastenci. Daniel tvrdil, že jednoho dne se to udavačům i všem ostatním, kteří využívají válku jen k získávání výhod, pěkně vrátí.

„Kdepak,“ namítl Daniel tiše a přiložil tvář k pažbě pušky. „Žádnej zatracenej bolševik nám neunikne!“

„Došlo mu, že jsme ho viděli,“ namítl Sindre. „Ukryje se v támhle té prohlubni.“

„Kdepak,“ zopakoval Daniel a zamířil.

Gudbrand zíral do šedobílé tmy. Bílý sníh, bílé maskáčové uniformy, bílé záblesky. Nebe se opět rozzářilo. Po umrzlém sněhu přebíhaly všelijaké stíny. Gudbrand znovu upřel zrak vzhůru před sebe. Žluté a červené zášlehy na horizontu následované dalším vzdáleným duněním. Bylo to stejně neskutečné jako při návštěvě

kina, jen s tím rozdílem, že tady panovalo minus třicet stupňů Celsia a nebylo koho objímat kolem ramen. Možná je to tentokrát opravdu ofenziva?

„Seš moc pomalej, Gudesone, už je pryč.“ Sindre si odplivl do sněhu.

„Kdepak,“ odtušil Daniel ještě tišeji a dál mířil. Z úst mu teď nevycházela téměř žádná pára.

Pak se ozvalo vysoké kvílivé zašeptání, varovný výkřik a Gudbrand se vrhl na zasněžené dno zákopu, oběma rukama si přitom zakrýval hlavu. Země se otrásla. Pršely zmrzlé hroudy hnědé hlíny, jeden z nich zasáhl Gudbrandovu helmu, až mu sklouzla do očí. Gudbrand počkal, dokud si nebyl jistý, že se toho z nebe nesnese ještě víc, a potom si helmu narovnal. Rozhostilo se ticho a jemu se k obličejí přilepil jemný bílý závoj sněhových vloček. Říká se, že člověk nikdy neslyší granát, který ho má zasáhnout, avšak Gudbrand už měl tu čest vidět, co napáchaly granáty, jež předtím syčely dost a dost, takže věděl, že to není pravda. Záblesk vrhl do zákopu světlo a Gudbrand zahlédl bleďá tváře ostatních i jejich stíny, které jako by se k němu v pohasínajícím světle příkrčeně škrabaly po stěnách zákopu. Kde je ale Daniel? Daniel!

„Danieli!“

„Dostal to,“ odpověděl Daniel ležící nadále na okraji zákopu. Gudbrand nevěřil vlastním uším.

„Co to povídáš?“

Daniel sklouzl do zákopu a setřásl ze sebe sních i hroudy hlíny. Zubil se od ucha k uchu.

„Žádnej svinskej Rusák nebude dneska střílet naše hlídky. Pomsta za Tormoda.“ Zapřel se podpatky o hranu zákopu, aby neuklouzl na namrzlém sněhu.

„Ani hovno!“ ozval se Sindre. „Ani hovno, žes ho trefil, Gudesone. Viděl jsem, jak ten Rusák zmizel v tý prohlubni.“

Jeho očka přeskakovala z jednoho na druhého, jako by se ptala, jestli někdo z nich snad věří Danielovu vychloubání.

„Správně,“ přikývl Daniel. „Jenže za dvě hodiny začne svítat a on věděl, že do té doby se odtamtud musí dostat.“

„Přesně tak – a zkusil to dost brzo,“ dodal Gudbrand spěšně. „Zdrhnul na druhou stranu, vid', Danieli?“

„Jak se to vezme, dost brzo,“ usmál se Daniel. „Stejně jsem ho trefil.“

Sindre zasyčel: „Sklapni už tu svoji vychloubáčnou držku, Gudesone.“

Daniel pokrčil rameny, zkontroloval nábojovou komoru a znovu nabil. Pak se otočil, pověsil si pušku přes rameno, zapíchl špičku kanady do zmrzlé stěny zákopu a vyhoupl se opět zpátky na okraj.

„Gudbrande, dej mi svoji lopatu.“

Vzal si lopatu a vztyčil se do plné výšky. V bílé zimní uniformě se jeho silueta rýsovala proti černému nebi, záblesky mu přitom vytvářely nad hlavou svatozář.

Vypadá jako anděl, pomyslel si Gudbrand.

„Co to kurva děláš, chlape!“ To zařval Edvard Mosken, velitel jejich oddílu. Rozvážný chlapík z Mjondalenu zřídka zvyšoval hlas na mazáky v jejich řadách, jako byli Daniel, Sindre a Gudbrand. Vozil se většinou jen po nováčcích, jestliže udělali chybu. Kapky, které dostali, zachránily mnohým z nich život. Nyní Edvard Mosken zíral na Daniela svým vytřeštěným okem, které nikdy nezavíral. Ani ve spánku, jak se o tom Gudbrand sám přesvědčil.

„Kryj se, Gudesone!“ zařval velitel oddílu.

Daniel se však jenom usmál a v následujícím okamžiku zmizel, pouze pára od jeho úst se nad nimi ještě zlomek vteřinky vznášela ve vzduchu. Pak pohasly zášlehy na horizontu a opět se rozhostila tma.

„Gudesone!“ zakřičel Edvard Mosken a vylezl na okraj zákopu. „Krucinál!“

„Vidíte ho?“ zeptal se Gudbrand.

„Jako by se do země propadl.“

„Na co jenom potřeboval ten magor lopatu?“ zauvažoval Sindre a pohlédl na Gudbranda.

„Nevím,“ odpověděl Gudbrand. „Třeba na to, aby se dostal přes ostnatý drát.“

„A jak se přes něj jako chce dostat?“

„To nevím.“ Gudbrand neměl rád Sindreho upřený pohled, připomínal mu jiného venkovana, který s nimi sloužil a nakonec se zbláznil – jedné noci, než měl nastoupit hlídku, si načural do bot a pak mu museli amputovat všechny prsty. Teď už je ale v Norsku, takže možná že se tak úplně nezbláznil. V každém případě ovšem zíral stejně upřeně.

„Možná se chtěl vypravit na území nikoho,“ navrhl Gudbrand.

„Vím, co je na druhé straně ostnatého drátu, ptám se, co tam hodlá dělat.“

„Třeba ho ten granát trefil do hlavy,“ vložil se do hovoru Hallgrim Dale. „Možná zblblnul.“

Hallgrim Dale byl v jednotce nejmladší, bylo mu teprve osmnáct let. Nikdo pořádně nevěděl, proč dobrovolně vstoupil do armády. Touha po dobrodružství, odhadoval to Gudbrand. Dale sám prohlašoval, že obdivuje Hitlera, ale politice nerozumí. Daniel tvrdil, že Dale vzal roha, protože prý zbouchl jednu dívku.

„Jestli je ten Rusák naživu, dostane Gudeson kulku, než stihne ujít padesát metrů,“ konstatoval Edvard Mosken.

„Daniel ho zasáhl,“ šeptl Gudbrand.

„V tom případě Gudesona zastřelí někdo z ostatních,“ namítl Mosken, zastrčil si ruku pod maskáčovou bundu a vylovil z náprsní kapsy tenkou cigaretu. „Dneska v noci se to tam jimi jen hemží.“

Přejel po hrubém škrtátku krabičky, zápalku přitom chránil dlaní. Síra se vzňala na druhý pokus a Moskenovi se podařilo si zapálit. Potáhl z cigarety a poslal ji beze slova dál. Každý voják si dal opatrně šluka a předal cigaretu dalšímu. Nikdo nemluvil, zdálo se, že jsou všichni pohrouženi do vlastních myšlenek. Gudbrand však věděl, že stejně jako on naslouchají.

Uběhlo deset minut, aniž něco zaslechli.

„Nejspíš budou bombardovat Ladožské jezero,“ pronesl Hallgrim Dale.

Všichni slyšeli zvěsti o Rusech prchajících z Leningradu přes zamrzlé Ladožské jezero. Co však bylo horší – led znamenal také to, že generál Čujkov může do obleženého města dopravit zásoby.

„Nejspíš už tam na ulicích omdlívají hladu,“ dodal Dale a pokývl směrem k východu.

Tohle však Gudbrand slyšel od chvíle, kdy ho sem před téměř rokem poslali, a přitom byli Rusové stále tam venku a stříleli na ně, jakmile jen vystrčili hlavu nad okraj zákopu. Loni v zimě se k jejich pozicím denně ploužili ruští dezertéři s rukama nad hlavou, kteří už toho měli dost a rozhodli se přejít na druhou stranu výměnou za trochu jídla a tepla. Teď jich však chodilo méně a ti dva chudáci se zapadlýmá očima, které viděl Gudbrand přicházet minulý týden, se na ně nevěřicně zahleděli, když uviděli, že jsou stejně vyzábli jako oni sami.

„Dvacet minut. Ten nepřijde,“ zavrtěl hlavou Sindre. „Je mrtvej. Jako naloženéj slaneček.“

„Drž hubu!“ Gudbrand postoupil o krok k Sindremu, který se okamžitě napřímil. Ačkoli byl Sindre nejmeně o hlavu vyšší, bylo zřejmé, že nemá chuť se prát. Nejspíš si pamatoval, jak Gudbrand zabil před pár měsíci jednoho Rusa. Kdo by si pomyslel, že se v tom hodném, opatrném Gudbrandovi skrývá tolik divokos-

ti? Rus nepozorovaně pronikl do jejich zákopu mezi dvěma stanovišti náslechu a pozabíjel všechny, kteří spali ve dvou nejbližších bunkrech, v jednom byli Holanďani, ve druhém Australani, a pak se dostal do jejich bunkru. Zachránily je vši.

Vši byly všude, ale zvlášť když bylo teplo, měli je v podpaží, pod opasky, v rozkroku a na kotnících. Gudbrand, který ležel nejbližší u dveří, nemohl spát kvůli tomu, čemu říkali boláky od vši – měl je na lýtkách, byly to otevřené rány až o velikosti pětiøre, na jejichž okraji seděla jedna veš vedle druhé a živily se krví. Gudbrand právě vytáhl bajonet v marném pokusu vši seškrabat, když vtom se ve dveřích zjevil Rus a chystal se vypálit. Gudbrand zahlédl jen jeho siluetu, avšak okamžitě pochopil, že jde o nepřítele, neboť spatřil obrysy zdvižené pušky Mosin-Nagant. Jen za pomoci svého tupého bajonetu rozpáral Rusa tak důkladně, že když ho pak vynesli na sníh, neměl už v těle ani kapku krve.

„Chlapi, uklidněte se,“ vyzval je Mosken a odtáhl Gudbranda stranou. „Měl by ses jít trochu vyspat, Gudbrande, vystřídali tě už před hodinou.“

„Dojdu se po něm mrknout,“ navrhl Gudbrand.

„To teda ne!“ zakázal mu to Mosken.

„Jo, já...“

„To je rozkaz!“ Mosken ho vzal za rameno a zatřásl jím. Gudbrand se mu pokusil vymanit, ale velitel oddílu ho držel pevně.

Gudbrandovi přiskočil zoufalstvím rozechvělý hlas.

„Třeba je raněný! Třeba uvízl v ostnatém drátu!“

Mosken ho poplácal po rameni. „Brzy se rozednít, pak zjistíme, co se stalo.“

Pohlédl rychle na ostatní vojáky, kteří výstup sledovali mlčky. Začali opět podupávat na sněhu a tiše si mezi sebou mumlali. Gudbrand viděl, jak Mosken došel

k Hallgrimu Daleovi a zašeptal mu cosi do ucha. Dale naslouchal a rychle se svraštěným obočím mrkl ke Gudbrandovi. Gudbrand dobře věděl, co se děje. Dale dostal pokyn, aby ho sledoval. Před nedávnem tu kdosi rozšířil fámu, že Gudbrand a Daniel jsou víc než jenom dobří přátelé. A že se jim nedá věřit. Mosken se jich zeptal přímo, zda mají v úmyslu spolu dezertovat. Oba to samozřejmě popřeli, jenže teď si asi Mosken myslí, že Daniel využil příležitosti k útěku! A že Gudbrand chce jít svého kamaráda „hledat“ a že to hledání má být součástí jejich plánu, jak se dostat na druhou stranu. Gudbrand měl chuť se rozesmát. Sice bylo příjemné snít o útěku za krásnými sliby jídla, tepla a žen, které Rusové z amplionů rozhlašovali vtíravou němčinou po jalovém bitevním poli, ale věřit jim?

„Vsadíme se, že se vrátí?“ ozval se Sindre. „Tři přiděly jídla, co ty na to?“

Gudbrand svěsil paže, pohmatem se přesvědčil, že mu bajonet visí na opasku pod maskáčovou uniformou.

„*Nicht schießen, bitte!*“

Gudbrand se bleskurychle otočil a tam, přímo proti sobě, spatřil, jak se na něj z okraje zákopu usmívá pod ruskou lodičkou zrudlý obličej. Nato se muž přehoupl přes hranu a dopadl s telemarkovým zhoupnutím v kolenu na zmrzlý sníh.

„Danieli!“ vykřikl Gudbrand.

„Ahoj!“ odpověděl Daniel a smekl lodičku. „*Dobryj večer.*“

Chlapi tam stáli jako přimrzlí a jen na něj zírali.

„Heleďte se, veliteli,“ zavolal Daniel. „Měl byste popíchnout naše Holanďany, aby se trochu vzchopili. Mezi stanovišti náslechu mají támhle nejmín padesát metrů.“

Edvard Mosken stejně jako ostatní jen mlčky a ohromeně zíral.